

Araştırma Makalesi / Research Article

Sürdürülebilirlik ve Dijitalleşme Perspektifinden Bankalarda Fon Transfer Fiyatlaması (FTF) Yorumu, Sayısallaştırma ve Muhasebe Yapısı

Teoman TAĞTEKİN¹

<u>Gönderim Tarihi</u>	<u>Kabul Tarihi</u>
<u>21/03/2025</u>	<u>09/07/2025</u>

Önerilen Atıf / Suggested Citation: Tağtekin, T. (2025). Sürdürülebilirlik ve Dijitalleşme Perspektifinden Bankalarda Fon Transfer Fiyatlaması (FTF) Yorumu, Sayısallaştırma ve Muhasebe Yapısı, *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 152-175.

Öz

Gelişmişliğin yan etkilerinden biri olan iklim değışikliği ve neden olduğu olumsuz sonuçlarla mücadelede sürdürülebilirlik ve teknolojik imkanların sunduğu dijital fırsatlar ile finans sektörü inovatif ürünler geliştirerek faaliyetlerini devam ettirmektedir. Sektörün önemli oyuncusu bankaların bu olgular dahilinde fonlama maliyetlerini minimize edip, gelir ve buna bağlı karlılığı da maksimize etmek adına Fon Transfer Fiyatlaması- FTF gibi bir yöntemi optimize edilmiş şekilde kullanıyor olması başarılı bir yönetim için gerekli bir araçtır. Bu bağlamda çalışmada klasik FTF uygulaması, sürdürülebilirlik ve dijitalleşme perspektifinden yorumlanıp, alternatif yaklaşımlar ile sonuçlar sayısallaştırılarak daha gerçekçi objektif değerlendirme yapılmıştır. Sonuçların karne tarzında hazırlanmasının yanı sıra finansal tablolarda da gösteriminin gerçekleşmesi adına muhasebeleştirme örneklerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Sürdürülebilirlik, Fon Transfer Fiyatlaması FTF

JEL Kodu: O30, Q50, G21

Fund Transfer Pricing (FTP) Interpretation, Digitisation and Accounting Structure in Banks From the Perspective of Sustainability and Digitalisation

Abstract

In the fight against climate change, which is one of the side effects of development, and the negative consequences it causes, the financial sector continues its activities by developing innovative products with the digital opportunities offered by sustainability and technological opportunities. In order to minimise funding costs and maximise income and related profitability, the banks, which are important players in the sector, use a method such as Funds Transfer Pricing (FTP) in an optimised way, which is a necessary tool for successful management. In this context, in this study, the classical FTP application is interpreted from the perspective of sustainability and digitalisation, and more realistic objective evaluation is made by quantifying the results with alternative approaches. In addition to the preparation of the results in the form of a report card, accounting examples are included in order to be displayed in the financial statements.

Keywords: Digitalisation, Sustainability, Fund Transfer Pricing FTF

JEL Code: O30, Q50, G21

¹ Dr., teotag@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7679-0163>.

1.Giriş

Bilgisayarın keşfi sonrası başlayan dijitalleşme süreci, internetin icadı ile bir seviye daha atlamış, sonrasında mobil cihazların yaygın olarak kullanımı ile hayatımızın her alanında kendine yer bulmuştur. Dijitalleşme, sürdürülebilirlik kavramının oluşumunu tetikleyen küresel ısınma ve karbon salımının artmasının nedeni olan ve sanayi devrimi ile başlayan teknolojilerin gelişimini sağlarken, sebep olduğu negatif sonuçların telafi edilmesinde de çözüm ortağı olarak yanımızda yer almaktadır. Dolayısıyla, dijitalleşmenin sunmuş olduğu imkanlar hangi yönde geliştirip değerlendirmek isteniyorsa o yönde bizlere yardımcı olmakta, verimlilik artışının yanında inovatif çözümler geliştirilmesini desteklemektedir.

Teknolojik yeniliklerin sunduğu fırsatlar göz önüne alındığında, günümüzde dijital hizmet ve çözümlerin olmadığı bankacılık uygulamaları ve finansal sistemden bahsetmek imkansız gibidir. Başlangıçta dijital çözümlerin bankacılık uygulamalarına entegrasyonu ile çözümler aranıp kullanım başlarken, günümüzde bankacılık ve finans uygulamaları yeni teknolojilerin gelişmesi ve oluşumunu tetiklemektedir. Bankaların dijital çözümleri üzerinden sunmuş oldukları ürün ve hizmetlerin gelmiş oldukları seviye sonrası, birçok bankanın fiziksel şubelerini kapattığı görülmektedir. Bu gelişmeye paralel, müşteri deneyimi etkisi ile özellikle Y kuşağı sonrası müşteri tercihlerinin çoğunlukla mobil kanal kullanımı yönünde olduğu izlenmektedir. Eylül 2024 itibarıyla yaş grubu bazında bakıldığında, 0-17 yaş arası 1.012, 18-25 yaş arası 20.420, 26-35 yaş arası 30.038, 36-55 yaş arası 45.144, 56-65 yaş arası 10.563, 66+ üstü 5.456 (rakamlar bin kişi olarak verilmiştir.) adet dijital bankacılık müşteri olduğu tespit edilmiştir (tbb.org).

Mobil bankacılık uygulamaları sonrasında, internet şubesi, ATM (Automated Teller Machine – Otomatik para çekme makinası), telefon bankacılığı ve şube kanallarının kullanım tercihlerinde sıralandığı yayımlanan birçok çalışmada ortak sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital kanallar kullanıcı ara yüzlerinin ergonomik olması, mekân ve zaman bağımsız finansal işlem özgürlüğü sunması, hizmetlerin ücretsiz ya da düşük maliyetli olması gibi unsurlar söz konusu kanal tercihlerin oluşumunda öne çıkan sebepleridir.

Dijital çözümler ile bankacılık hizmetlerine erişim, müşterilerin fiziki banka şubeleri üzerinden işlem yapmalarının önüne geçerek, söz konusu fiziki şube ortamına erişime kadar gerçekleşmesi muhtemel başta araç yoğun karbon salımlarının da önüne geçmekte, sürdürülebilirliğe katkı sunmaktadır. Benzer şekilde müşterilerin fiziki şube kullanım tercihlerinin azalması, bankalarca şube sayısının azaltılmasının yanında, şubelerde çalışan personel sayısını düşürmekte, banka şube fiziki yeri seçiminde daha küçük tercihlere yönlendirmekte, tüm bu değişimler de karbon salımını azaltmaktadır. Bankaların şube ve çalışan bilgilerine ait son iki yılın karşılaştırmalı verileri çeyrek dönem bazlı Tablo 1’de aşağıdaki gibidir. Banka şube sayılarındaki düşüş, müşterilerin son yıllarda daha çok dijital kanalların kullanımını tercih ettiği şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 1: Banka Şube ve Çalışan Sayıları

Mevduat Bankaları Şube Sayısı						
Yıllar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adet	10,137	9,875	9,724	9,589	9,422	9,248
Mevduat Bankaları Çalışan Sayısı						
Kişi	183,659	181,488	179,681	182,987	182,790	181,394

Kaynak: tbb.org

Dijitalleşme ile beraber müşteri tercihlerinde yaşanan bu paradigma değişimi, bankalarca sunulan hizmet türü ve çeşitliliğinde de revizyon ve alternatif çözümler geliştirilmesine neden olmuştur. Bankalar dijital kanallar üzerinden aracı olmaksızın direkt müşteriye sundukları kredi ve mevduat hizmetlerinin yanı sıra, sürdürülebilir ekonomi ve çevre hassasiyeti olan ürün ve hizmetleri (Yenilenebilir enerji finansmanı, enerji verimliliği kredisi, yeşil tahvil,v.b.)’de kanal bağımsız olarak müşterilere sunmaktadırlar.

Değişen finansal hizmet ve müşteriye temas noktaları, finansal ürünlerin maliyet ve performans değerlemesinin yapıldığı Fon Transfer Fiyatlaması (FTF) uygulamasında da revizyon ihtiyacını oluşturmuş, oluşan perspektif üzerinden tekrar yeni bir FTF algoritması geliştirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Dijitalleşmenin yükselişi ve sürdürülebilirliğe yönelik küresel baskı, FTF uygulamalarında bu etkilere bağlı çalışma ve yansımaların görülmesi adına yeniden değerlendirilmesi, tekrar şekillendirilmesi ihtiyacını gündeme getirmiştir. Çalışmada, sürdürülebilirlik ve dijital imkanlarla oluşan yeni çerçeveden, bu alanlarda

yapılan çalışmalar, ürün kullanımı, bankacılık hizmetleri ve müşteri tercihleri sonucu oluşan finansal tablonun FTF yaklaşımı dahilinde değerlendirilip, yeniden yorumlanması yapılmıştır. Bunlara ilave olarak finansal büyüklüklerin, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirmelerinin detay seviyede gerçekleştirilmesi ile kapsamlı bir FTF karnesi oluşumu sağlanmıştır.

2.Literatür Taraması

Bankacılık alanında sürdürülebilirlik ve dijitalleşme kapsamlı çalışmalar bazında yapılan literatür taraması sonuçları aşağıdaki gibidir.

Arslan ve Yağcılar (2023) tarafından yapılan çalışmada, sürdürülebilirlik kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların banka aktif karlılığını negatif yönde etkilediği, özsermaye karlılığına bir etkisinin olmadığı tespitine ulaşılmıştır. Bu bağlamda bankaların sürdürülebilirlik politikaları dahilinde uzun vadeli finansman işlemleri kaynaklı kredi riskleri ve iklim değişikliği kaynaklı fiziksel riskleri iyi tespit edemez ve yönetemezlerse bu durumun itibar riski doğurabileceği, operasyonel maliyetleri arttırarak karlılığı azaltıcı yönde etki yaratabileceği yorumuna varılmıştır.

Hasırcı v.d.,(2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, çevresel kurumsal sosyal sorumluluk dahilinde gerçekleştirilen faaliyetlerin bankaların yeşil performansı üzerindeki etkisi ve bu minvalde dönüşümcü liderliğin rolü incelenmiştir. Yapılan analiz çalışmaları sonucunda çevresel kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin bankaların çevresel performansının artışında ciddi bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Atukalp, (2024) tarafından yapılan çalışmada, sürdürülebilirlik dahilinde gerçekleştirilen yeşil bankacılık uygulamalarının ülkemizde banka karlılığına etkisi analiz edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, yeşil bankacılık uygulamaları ile bankaların karlılığı arasında güçlü, pozitif ve anlamlı bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, yeşil bankacılık uygulamalarının bankaların karlılıklarını arttırmada etkili olduğu belirlenmiştir.

Saidane ve Abdallah (2020), tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda, sürdürülebilirlik ve istikrar arasında çift yönlü bir ilişki olduğu, tüm farklı boyutlarıyla (çevresel, sosyal ve yönetim) sürdürülebilirliğin finansal istikrar üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varıldığı belirtilmiştir. Sonuç olarak, finansal istikrarın sağlanması için sürdürülebilir kalkınma faaliyetlerinin bankacılık istikrarına katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz, (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların sürdürülebilirliği nasıl ele aldığı ve yeşil inovasyon uygulamaları çerçevesinden değerlendirme yapılmıştır. Sektörün sürdürülebilirlik stratejilerinde, iklim değişikliği sonucu oluşan riskleri etkin bir şekilde yönetmesi, yeşil inovatif ürünler ve uygulamalar geliştirmesi, sürdürülebilir ekonomi için gerekli olan finansman enstrümanlarının üretimi ve paydaşlarla iş birliktelikleri yapılması gerekliliği sonuçlarına varılmıştır.

Akbaş, (2023) tarafından yapılan çalışmada, sürdürülebilirlik puanı ile özkaynak karlılığı arasında pozitif yönlü bir ilişki tespiti yapıldığı iletilmiştir. Bu durum bankaların ilerleyen dönemlerde tüm iş süreçlerine sürdürülebilir uygulamalarını entegre etmelerine gerekçe olabileceği kanaati oluşmuştur.

Karaş, (2024) tarafından yapılan çalışmada, iklim değişikliğinden etkilenen coğrafyamızda iklim değişikliğinin etkilerini asgari seviyeye indirilmesini teminen yeşil finansman ürün çeşitliliğinin artırılması, farkındalık oluşturulması temel amaç olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda yapılan incelemelerde bankacılık sektöründe geliştirilmiş olan yeşil finans uygulamalarının umut verici olduğu ancak iyileştirilmesi gereken alanlar olduğu tespit edilmiştir.

Bakırtaş ve Ustaömer (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, teknoloji tabanlı gelişmişliğin ülkelerin ekonomileri arasında belirleyici bir faktör olduğu, bankacılık sektöründe yaşanan dijitalleşme sürecinin de teknolojik gelişmişliğin önemli alanlarından biri olduğu belirtilmiştir. Bankaların da dijital ekonomiye ayak uydurabildikleri seviyede varlıklarını devam ettirip, büyüebilecekleri iletilmiştir.

3.Bankalarda Sürdürülebilirlik

İklimle bağlantılı finansal riskler artan bir ivme ile kamu otoritesinin, finansal kesim denetim mekanizmalarının ve finansal kuruluşların gündeminde yer alan hassas bir risk alanıdır (Acı v.d.,2023,s:176). İklim değişikliği karşısında gerekli tedbirleri alabilmek, sürdürülebilir büyüme ve kalkınmayı oluşturacak dönüşümü gerçekleştirmek için gereken yatırımların finansman süreci, sürdürülebilir niteliğe haiz finansman uygulamaları ile gerçekleştirilecektir (Yazıcı, 2022:35).

İşletmeler açısından sürdürülebilirlik kavramının yansıması olan kurumsal sürdürülebilirlik, finansal hedeflere ulaşılması aşamasında oluşan ekonomik, sosyal ve çevresel sonuçlardan da firmaların sorumluluk üstlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sürdürülebilirliğin finansal boyutunun tespitinde, finansal olarak performans, büyüme, kaynaklara erişim, risk alanları ve teknoloji kullanımı bulunmaktadır (Terzioğlu vd., 2023:24).

Bankalar finansal bir işletme olmanın ötesinde toplum ve çevre ile beraber gösterdiği faaliyetler sonucu ekonomiyi doğrudan etkilemektedir. Yaşam standartlarının geliştirilmesi, kadın çalışan sayısında artış, iklim değişikliği, ekolojik denge gibi bir çok hususta bankaların çalışma yapıyor olması beklentisi toplumda oluşmuştur. Bunlara ilave olarak bankalar sürdürülebilirlik kapsamında gerçekleştirilen projelere finansman desteği de sağlamaktadır (Uzden ve Bozkurt, 2023:188).

Dünya genelinde yeşil finans uygulamalarına olan ilgi devamlı artmakta olup buna paralel kullanım alanları da artmaktadır. Yeşil finansın ürün ve hizmetler açısından hangi alanlarda kullanımı olduğu aşağıda Tablo2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Dünya Genelinde Uygulanan Yeşil Finansman Ürünleri

Yeşil Finans	Ürün ve Hizmetler
Bireysel Bankacılık	Bireysel İpotekli Krediler
	Yeşil Oto Kredileri
	Yeşil Kredi Kartları
	Yeşil Mevduatlar
Kurumsal/ Yatırım Bankacılığı	Yeşil Proje Finansmanı
	Yeşil Menkul Kıymetleştirme
	Yeşil Tahvil
	Yeşil Risk Sermayesi
	Karbon Finansmanı ve Emisyon Ticareti
Varlık Yönetimi	Yeşil Kamu Fonu
	Yeşil Yatırım Fonu
	Karbon Fonu
	Felaket Tahvil Fonları
Sigorta	Yeşil Araç Sigortası
	Yeşil Bina ve Ev Sigortası
	Karbon Sigortası

Kaynak: Arslan ve Elitaş, 2024

Sürdürülebilir finansın alt kümesi olarak görülen finansman faaliyetlerinin toplamı genellikle yeşil finans olarak tanımlanmaktadır. Yeşil finansmana ait sermaye akışı, düşük karbon salımı olan ekonomiye dönüşümü kolaylaştırma amaçlı salım azaltım ve uyuma yönelik önlemlerin finansmanı amaçlı kullanılmaktadır(Arslan ve Elitaş, 2024:253). Dünya bankasının hazırlamış olduğu rapora göre; Türkiye’de yeşil projelerin yurtiçi finansmanı temel olarak bankacılık sektörüne dayanmaktadır ve yeşil finansman için çeşitli engellerle karşı karşıyadır. Türkiye’de yenilenebilir enerji üretiminin geliştirilmesinde ve yeşil tahvil ve ipoteklerin ihraç edilmesinde önemli bir rol oynayan finans sektörünün önemli bir parçası olan ülkedeki bankacılık sektörü oldukça gelişmiştir ve sürdürülebilir finansmanı benimseme yönünde adımlar atmıştır. Ancak bu çabalarında, diğerlerinin yanı sıra politika ortamına ilişkin zorluklar, sektörel düzeyde sınırlı bilgi ve kurumsal kapasite ve güçlü yeşil büyümeyi desteklemeye yönelik düşük hazırlık düzeyi gibi engellerle karşılaşmaktadır. Gelişmiş iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik finansmanının önündeki engelleri ele almak için politika ve düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi, bunları geliştirmek ve uygulamak için kurumsal kapasite ile desteklenmesi, Türkiye’de yeşil yatırımların ölçeklendirilmesi için temel ön koşullardır. Buna ek olarak, bankacılık sektörüne sürdürülebilirlik alanındaki uluslararası gelişmelere dayalı en iyi uygulama rehberliğinin sağlanması, küresel ve yerel çevre politikasına ilişkin riskler de dahil olmak üzere finansmanın daha yeşil projelere yönlendirilmesine yardımcı olabilir (Worldbank 2022:2-3).

4.Bankalarda Dijitalleşme

Dijitalleşme, bir iş modelini yeni gelir ve değer üreten yapıya dönüştürmek için dijital teknolojiler kullanarak değiştirmek olarak tanımlanabilir. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş teknolojik gelişmişliğin olgunluk seviyesi ile paralel olmuştur. Materyallerin sayısallaştırılması bilgi teknolojilerinin, sayısallaştırmanın yaygınlaşması dijitalleşmenin, sonrasında da dijital dönüşümün yaşanmasının sebebi olmuştur (Durmuş, 2023:s.16).

Finans alanında kapsayıcı ve çeşitli etkileri olan dijital dönüşüm, bankaların karşılaştıkları zorluklara alternatif çözüm sunan bir faktör olarak yer almaktadır. Böylelikle, bankalar sektörde var olabilmek, rekabet edebilmek adına odağında müşteri olan yaklaşımı benimseyerek, iş yapış tarzlarını ve modellerini değiştirmek zorunda kalmaktadır. Dolayısıyla, bankacılık sektöründe dijitalleşme, isteğe bağlı bir olgu olmaktan çıkıp, sektördeki etkileri dikkate alındığında hayatta kalma, var olma sürecinin gerekliliği haline gelmiştir.

Dijital bankacılık ile bankalar finansal işlemleri ve operasyonel süreçleri uçtan uca kesintisiz bir şekilde ve maksimum fayda, minimum maliyet yaklaşımı ile sunmak üzere teknolojik imkanlar ile yeniden dizayn etme ya da yeni ürünler tasarlayıp hizmete sunma işlemi yapmaktadır. Dijital dönüşümün bankacılık sektörüne olumlu etkileri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Rekabet faktörü devamlı aktif ve canlı kalır.
- Mevcut ya da potansiyel risklerini yönetebilmeleri adına müşterilere yeni imkanlar sunar.
- Maliyetleri minimize eder.
- Ekonomik büyümeye pozitif katkısı vardır.
- Hizmet çeşitliliğini artırır.
- Finans piyasaları ile ulusal ve uluslararası boyutta entegrasyon kabiliyeti sağlar.
- Farklı ve düşük maliyetli fiyatlandırma fırsatları sunar (Durmuş, 2023:s.20).

Ülkemizde faaliyette bulunan bankaların aktif dijital müşteri sayılarının son 4 yıla ait verileri içeren tablo, Tablo 3’de aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Aktif Dijital Bankacılık Müşteri Sayıları (bin kişi)

	Ekim-Ara. 2020	Ekim-Ara. 2021	Ekim-Ara. 2022	Ekim-Ara. 2023	Tem.-Eyl. 2024
Toplam aktif bireysel dijital müşteri sayısı	62,827	74,521	90,325	106,038	112,634
Toplam aktif kurumsal dijital müşteri sayısı	2,850	3,411	4,065	4,549	4,668
Toplam aktif dijital müşteri sayısı	65,677	77,932	94,390	110,588	117,302

Kaynak.tbb.org

Bankaların kanal kullanım bazlı aktif dijital müşteri sayıları son 4 yıla ait verileri içeren tablo, Tablo4’de aşağıdaki gibidir.

Tablo 4: Kanal Kullanım Bazlı Aktif Dijital Bankacılık Müşteri Sayıları (bin kişi)

	Ekim-Ara. 2020	Ekim-Ara. 2021	Ekim-Ara. 2022	Ekim-Ara. 2023	Tem.-Eyl. 2024
Sadece internet bankacılığı kullanan	3,177	2,764	2,301	1,802	1,486
Sadece mobil bankacılık kullanan	53,234	65,954	82,304	98,543	107,478
Hem internet hem mobil bankacılık kullanan	9,267	9,214	9,786	10,243	8,338
Toplam	65,677	77,932	94,390	110,588	117,302

Kaynak: tbb.org

Dijital bankacılık uygulamalarının sürdürülebilir finansal sistemin kurulmasına katkı sunması, finansmana ulaşmada kolaylık, finansal işlemlerde tasarruf sağlama ve verimlilik, finansal risk yönetimi ve inovasyon gibi finansal alandaki aksiyonların çabuk ve kolay tesisi ile ilgilidir. Dijital bankacılık, geleneksel bankacılığa göre finansal işlemlere ulaşma ve gerçekleştirmede hız ve kolaylık sağlanmasına olanak vermektedir. Bu imkanlar, finansal işlem yapacak gerçek ya da tüzel kişilerin zaman maliyetlerini minimize etmesi nedeniyle iş gücü maliyetlerinde düşüşe sebep olmakta ve finansal operasyonların gerçekleştirilmesinde sağladığı kolaylıklar ile ekonomik sürdürülebilirliğe destek vermektedir (Kalaycı ve Cevherli, 2024, s:142).

5.Bankalarda Fon Transfer Fiyatlaması (FTF) Uygulaması

FTF en yalın haliyle, banka hazine biriminin banka genelinde toplanan fonları merkezi olarak konsolide ettiği ve daha sonra bunları iş birimleri/şubelere yeniden dağıttığı, fon arz ve talebini dengelediği, böylelikle likidite için bir iç pazar oluşturduğu süreç olarak tanımlanabilir (Tumasyan, 2012, s:3).

Fon Transfer Fiyatlaması (FTF), bankacılıkta karlılığı artırma amaçlı kullanılan bir yönetim muhasebesi uygulamasıdır. FTF ile bankanın kar merkezi (şube ve birimleri) olarak tanımlanabilecek unsurları arasında gerçekleşen fon hareketleri gerçek finansman maliyetleri ile değerlendirme öncesi ilan edilmiş kriterler ve hesaplama metodolojisiyle değerlendirilip, finansal performansın daha gerçekçi gösterimi sağlanır. Bu amaçla, bankanın politika ve stratejilerine paralel olarak kar merkezleri tarafından toplanan fonlar objektif kriterler ile fiyatlandırılıp maliyetlendirmesi yapılarak ortak havuz mantığı çerçevesinde hazine birimine transferi yapılır. Fon yönetimi sorumluluğunu taşıyan hazine'nin kontrolünde yer alan havuzlarda toplanan fonlar, kar merkezlerinin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda, önceden ilan edilmiş maliyet oranları dahilinde transferi yapıp havuzlardan çıkışı sağlanarak, fon trafiğinin yönetimi gerçekleştirilir. Böylelikle, kar merkezleri arası gerçekleşen fon hareketlerinin değerlendirilmesi yapılmakta olup bu değerlendirme sonucu hazine havuzuna fon transferi gerçekleştiren kar merkezi işlem miktarı ile doğru orantılı gelir elde ederken, havuzdan fon kullanan kar merkezi ise fon maliyetine maruz kalır. Hazine biriminin FTF dahilinde otorite olarak konumlandırılması ile birlikte, kar merkezleri üzerinde fon hareketlerine bağlı oluşan likidite, kur ve faiz oranı risklerinin de transferi hazineye gerçekleşmiş olur. Böylelikle kar merkezleri bu risklerden arındırılırken, hazine aracılığıyla merkezi risk yönetimi tek elden gerçekleştirilebilmektedir. Banka genelinde atıl fon bırakmamak adına fon fazlalıkları ya da eksikliklerinin dengelendiği FTF sistemi aracılığı ile likidite yönetimi amaçlı bir iç pazar oluşturulmakta ve yönetilmektedir (Tağtekin ve Ünkeya, 2023,s:915).

FTF, mevduat ve kredi perspektifinden farklı özellik ve yapıları olan kar merkezlerini banka yönetimince aynı düzlemde değerlendirmelerine imkân veren, karlılık rakamlarını net olarak görmelerini sağlayan bir yönetim aracıdır. Böylelikle hazine birimi, bankanın aktif ve pasif yönetiminde otorite olarak konumlanmakta ve banka içi ya da banka dışı fon trafiği yönetiminde tek muhatap rolü üstlenmektedir.

Kapsamlı bir FTF mekanizmasının beş boyutu bulunmaktadır (Deloitte, 2024, s:8).

1.Yönetişim ve Organizasyon	Yönetişim organları	Politika ve stratejiler, iştah açıcı uygulamalar	Roller ve sorumluluklar	Beceriler ve kaynaklar
------------------------------------	---------------------	--	-------------------------	------------------------

2.Süreçler ve kontroller	Yetenekler ve süreçler kataloğu	Kontroller çerçevesi
---------------------------------	---------------------------------	----------------------

3. Modeller	Model kataloğu ve kapsama alanı	Stres-senaryo ve davranışsal modelleme	Model yönetim	Model doğrulama
--------------------	---------------------------------	--	---------------	-----------------

4. Sistemler ve Veri	Sistemler & BT mimarisi	Veri Kaynağı bulma ve entegrasyon	Veri kalitesi ve Kontrolü
-----------------------------	-------------------------	-----------------------------------	---------------------------

5. YBS ve Raporlama	YBS ve karar verme	Yönetim raporlaması	Uzlaşma
----------------------------	--------------------	---------------------	---------

Yönetişim ve Organizasyon;

Olgunluk seviyesi yüksek, sınıfının en iyisi olacak FTF yönetim çerçevesi aşağıda yer alan iki temel özelliğe sahip olmalıdır. Birincisi, bankanın grup, bölge ve bölüm seviyelerinde politikaların yanında rol ve sorumlulukların net bir tanımı olmalıdır. FTF çerçevesi dahilinde belirlenen uygulamaların sorunsuz bir şekilde uygulanmasını teminen yapının üst düzey paydaşlar tarafından da onaylanması gerekmektedir. İkinci olarak, FTF yönetim çerçevesinin her seviyede uyumun sağlanması adına banka üst düzey paydaşlarının onayını ve katılımını da sağlamış olmalıdır.

Süreçler ve kontroller;

Olgun FTF uygulamaları, etkili, verimli ve tam olarak belgelendirilmiş sağlam süreçler ve kapsamlı iç kontrol uygulamaları ile desteklenmelidir. FTF süreçlerinin, özellikle fiyatlamaların, temel iş karar alma yeteneklerine sorunsuz bir şekilde entegre edilmesinin ve paydaşların FTF uygulamalarının bu yetenekler üzerindeki etkilerinin yanı sıra bu yetenekler dahilinde alınan kararların FTF uygulaması üzerindeki etkilerini de sağlam bir şekilde anlamalarının kritik başarı faktörü olduğu vurgulanmalıdır.

Modeller;

Olgun FTF modelleri, bankanın olağan iş faaliyetlerini desteklemenin yanı sıra banka içi ve banka dışı düzenleyici gereklilikler tarafından zorunlu kılınan gerekli stres testi ve senaryo analizi planlamasını da gerçekleştirebilmelidir.

Sistemler ve veri;

Olgun bir FTF kurulumunda FTF işlevlerini destekleme adına sağlam bir BT altyapısı tesis edilmelidir. Bunlara, veri akışı ve işlevselliği kapsayan veri kalitesi kontrolleri ve hizmet seviyesi anlaşmaları eşlik etmelidir.

YBS (Yönetim Bilişim Sistemleri) ve Raporlama;

FTF çerçevesi dahilinde, gün içi likidite raporlaması, risk duyarlılığı ve stres raporlamasının yanında doğru ve zamanında düzenleyici raporlamanın yönetim organları tarafından önemsenen temel alanlar olarak ön plana çıktığı gözlemlenmektedir (Deloitte, 2024 ,s:9).

FTF'ye konu olacak şekilde belirlenmiş/seçilmiş olan varlık ve yükümlülükler için işlemin gerçekleşmesi aşamasında işlem maliyet oranlarının yanı sıra FTF değerlemesine esas oran atamaları da yapılarak, seçilen ürünün hayat döngüsü boyunca FTF kural ve kriterleri kapsamında değerlemesi yapılmaktadır. Belirlenen varlık ve yükümlülüklerin değerlemesi sadece fon transferi çerçevesinden değil, alternatif değerlendirme ve analizler yapmak adına farklı bakış açılarından da değerlendirilebilmektedir. Söz konusu bakış açıları için örnekler aşağıdaki gibi verilebilir.

- Bölüm karlılığı
- Müşteri karlılığı
- Ürün karlılığı
- Ürün fiyatlandırma
- Kar merkezi performansı ölçme ve değerlendirme
- Bölge müdürlüğü performansı ölçme ve değerlendirme
- Yönetici performansı ölçme ve değerlendirme
- Çalışan performansı ölçme ve değerlendirme
- Bütçe ve tahminleme

6.Sürdürülebilirlik ve Dijitalleşme Perspektifinden Bankalarda Fon Transfer Fiyatlaması

Banka ve şubelerinin hem bireysel hem de çalışan bazlı sürdürülebilirlik ve dijitalleşmeye yönelik faaliyetleri, aldıkları aksiyonlar, konsolide olarak entegre faaliyet raporunda yer almaktadır. Bu durum, bankanın sürdürülebilirlik ve dijitalleşme puanını da pozitif yönde etkileyerek ve çevre dostu ve sürdürülebilir amaçlı tahsis edilen kaynaklara daha uygun maliyetlerle ulaşmasında katkısı olabilecektir. (Davranışsal FTF) Dolayısıyla sürdürülebilirlik babında yapılan her türlü finansal ya da finansal olmayan faaliyet bankanın uygun fon kaynaklarına ulaşmada pozitif etki yaratabileceği için FTF bazlı değerlendirmenin de özendirici etkisi olacaktır.

Gerçekleşen faaliyetlerin, bankacılık ya da bankacılık dışı faaliyetler başlıkları altında ayrıştırılıp, bunların etkilerinin pozitif ve negatif başlıklar halinde ayrıştırılması ve örneklemlere ait açıklamaları aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz.

Bankacılık Faaliyetleri:

Pozitif Etki:

- a) Bankanın sürdürülebilirlik politikaları dahilinde verilmiş olan kurumsal krediler, (Düşük Karbon Ekonomisine Geçiş Kredisi)
- b) Yenilenebilir enerji yatırımları, revizyon kredileri.
- c) SKDM (Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması) kapsamında yeşil dönüşüm kredileri.
- d) Yeşil konut kredileri.
- e) Yeşil araç kredileri.
- f) Sürdürülebilir tarım kredileri.
- g) Kadın girişimci ve mikro işletmelere sağlanan girişimci destek kredileri, Sosyal Finansman.
- h) Çevre dostu sendikasyon kredileri dahilinde gerçekleştirilen fon kullandırılmaları.
- i) Sürdürülebilirlik politikalarına uygun cari hesaplar ve havuzlara toplanmış vadeli hesaplar/mevduatlar.
- j) Sürdürülebilirlik temalı oluşturulan yatırım fonları satışı payı.
- k) Dijital bankacılık kanalları üzerinden gerçekleştirilen bankacılık işlemleri.
- l) Yeşil /Çevreci kredi kartı ve debit kart uygulamaları.
- m) Tüm bankacılık işlemlerini kağıtsız ve dijital ortama taşıyan müşteri sayısı bazlı ödüllendirme sistemi.

Negatif Etki:

- a) Bankanın sürdürülebilirlik politikaları ile çelişen, karbon salımı yüksek işletmelerin finansmanı amaçlı kullandırılan krediler.
- b) Karbon yoğun işletmelerin faaliyetleri sonucu oluşan cari hesaplar ve vadeli hesaplar/mevduatlar.

Bankacılık Dışı Faaliyetleri:

Pozitif Etki

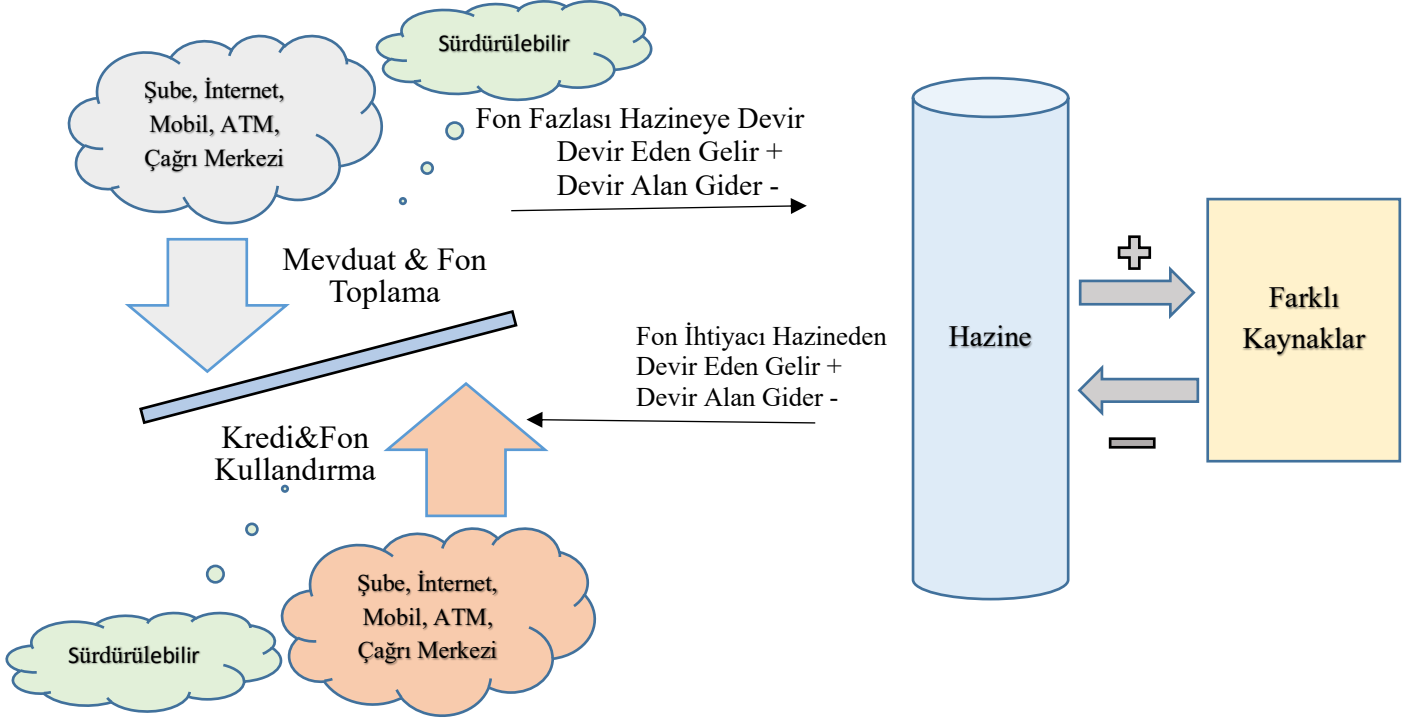
- a) Sürdürülebilirlik ve kaynakların verimli kullanımı politikaları doğrultusunda birim alan/birim personel bazlı elektrik, su ve doğalgaz kullanımı ortalamasının altında kalan şubelerin pozitif olarak desteklenmesi.
- b) Banka personeli tarafından sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi dahilinde yapılan belgelendirilmiş bireysel faaliyetler.
- c) Sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi ile ilgili inovatif finansal ürün ve hizmet geliştirmesi.
- d) Hizmet aracı olarak elektrikli ya da hibrit araç kullanımı.

Negatif Etki:

- a) Kullanılan hizmet araçlarının fosil yakıtlı tercih edilmesi.
- b) Şubelerin ısıtma sistemlerinde karbon salımı yüksek yakıt kullanımı.
- c) İhtiyaçtan daha fazla elektronik cihaz alımı ve kullanımı.

7.Dijitalleşme ve Sürdürülebilirliğin FTF Hesaplamalarına Etkisi

Fon Transfer Fiyatlaması işleyişinde dijitalleşme ve sürdürülebilirliğin de gösterime konu edildiği işleyişin şematik gösterimi aşağıda Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1: FTF Sistemi İşleyişi (Mevduat & Kredi bazlı)

Mevduat ve Kredi Değerlemesi

Fon kaynağı olarak yeni açılan, açılmış olan ve temdit olup vadesi yenilenen vadeli mevduat hesaplarının değerlemeye esas rakamlarının kanal bazlı değerlendirilip, banka yönetimince hangi kanalın tercih edilirliğinin ön plana çıkarılması hedefleniyorsa dijital çarpan ağırlığı değişikliği ile bu yönlendirme yapılabilir. Örneğin, Mobil kanalın ön plana çıkartılıp, şube kanallarının daha az tercih edilebileceği senaryo için örnek parametre değerleri Tablo 5’de aşağıdaki gibi olabilir.

Tablo 5: Kanal Dijital Parametre Değerleri Tablosu-Mevduat

Kanal-Mevduat	Dijital Çarpan Değeri
Şube	1,00
Çağrı Merkezi	1,20
ATM	1,30
İnternet	1,35
Mobil	1,40

Vadeli mevduat hesaplarına müşteri iradesi ile gerçekleştirilen hareketlerin (banka tarafından yapılanlar hariç) dikkate alındığı, değerlemeye esas tarih itibariyle oluşan bakiyenin, hangi kanaldan ne kadarlık bir pay ile bakiye oluşumunun sağlandığı kanal bazlı belirlenip yukarıda belirtilen tablodaki çarpan değerleri üzerinden değerlendirilmesi yapılır.

Bu kez gider yansımalarının yapıldığı kredi/fon kullandırma işlemleri için benzer mantıkla aşağıdaki gibi kanal bazlı değerlemeye esas dijital çarpan değerlerinin yer aldığı tablo hazırlanabilir. Kredi hesaplarında müşteri iradesi ile gerçekleşen hareketlerin dikkate alındığı, değerlemeye esas tarih itibari ile oluşan kredi bakiyesinin, hangi kanaldan ne kadarlık bir pay ile bakiye oluşumunun sağlandığı kanal bazlı belirlenip aşağıda belirtilen Tablo 6’daki örnek dijital çarpan değerleri üzerinden değerlendirilmesi yapılır.

Tablo 6: Kanal Dijital Parametre Değerleri Tablosu-Kredi

Kanal-Kredi	Dijital Çarpan Değeri
Şube	1,00
Çağrı Merkezi	0,95
ATM	0,90
İnternet	0,80
Mobil	0,75

Toplanan fonun kullanılan kredinin sürdürülebilirlik faaliyetleri ile ilişkili olması, bu kapsamda değerlendirilebilmesi durumunda, fon toplama kalemleri için ilave prim (Örneğin %0,10), fon kullandırma kalemleri için ilave teşvik primi (Örneğin %0,15) uygulaması banka yönetiminin tercihleri doğrultusunda yapılabilir. Bu durumda örnek çarpan değeri tablosu aşağıda Tablo 7'deki gibi olacaktır.

Tablo 7: Kanal Dijital + Sürdürülebilir Parametre Değerleri Tablosu-Kredi ve Mevduat

Kanal	Dijital Mevduat Çarpanı (M)	Sürdürülebilir Dijital Mevduat Çarpanı (M+0,10)	Dijital Kredi Çarpanı (K)	Sürdürülebilir Dijital Kredi Çarpanı (K-0,15)
Şube	1,00	1,10	1,00	0,85
Çağrı Merkezi	1,20	1,30	0,95	0,80
ATM	1,30	1,40	0,90	0,75
İnternet	1,35	1,45	0,80	0,65
Mobil	1,40	1,50	0,75	0,60

Yeşil Varlık Oranı (YVO)

Bankacılık sektörünün çevresel sürdürülebilirliğe olan katkısını ölçümlemek amaçlı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan tebliğ ile 2024 yılından itibaren yürürlüğe giren bir uygulamadır. Belirlenen kapsam çerçevesinde, bankanın yeşil olarak kabul edilen ve sürdürülebilir ekonomiye katkısı olan ekonomik faaliyetlerin finansmanı için ayırdığı varlıklarının, toplam varlıklarına oranı şeklinde formüle edilir.

Bankaların çevresel sürdürülebilirliğe olan katkısının tespitinde öncü gösterge yeşil varlık oranı olarak tayin edilmiştir (bddk,2023).

Banka bazında hesaplanan yeşil varlık oranı, şube bazlı da hesaplanarak toplamda bankanın YVO'na katkısı değerlendirilir. Bu bağlamda, sürdürülebilirlik kapsamında kullanılan kredilerin şube seviyesinde değerlendirilmesi yapılır. Şube bazlı uyumlu varlık ve uygun varlık tespiti sonucu YVO hesaplaması yapılır.

$YVO = \text{Uyumlu Varlıklar} / \text{Uygun Varlıklar}$

$YVO = (\text{Şube sürdürülebilir ekonomiye katkı sağlayan varlıklar} / \text{Şube toplam varlıklar})$

FTF üzerinden pozitif yansıması yapılacak tutar, hazine biriminin belirleyeceği yansıtma oranı dahilinde, adına hesaplama yapılan şubenin hesaplama yapılan dönem elde ettiği faiz gelirlerinin, hesaplanan YVO ile çarpımı sonucu belirlenir.

$YVO \text{ Yansıması} = (YVO \text{ oranı} * \text{Faiz gelirleri tutarı} * \text{Yansıtma oranı})$

Kahverengi Varlık Oranı (KVO)

YVO'na benzer hesaplama mantığı ve yaklaşımı ile yüksek karbon salımı olan sektörleri içeren krediler/fon kullandırmaları içinde de negatif değerlendirme hesaplaması yapılır.

Şube bazlı KVO'na hesaplaması sürdürülebilirlik kapsamında, karbon salımı yüksek sektörlere kullanılan kredilerin şube bazlı değerlendirilmesi yapılır. Şube bazlı kahverengi varlık ve uygun varlık tespiti yapıp KVO hesaplaması yapılır.

$KVO = \text{Kahverengi Varlıklar} / \text{Uygun Varlıklar}$

$KVO = (\text{Şube sürdürülebilir ekonomiye aykırı varlıklar} / \text{Şube toplam varlıklar})$

FTF üzerinden negatif yansımaları yapılacak tutar, hazine biriminin belirleyeceği yansıtma oranı dahilinde, adına hesaplama yapılan şubenin hesaplama yapılan dönem elde ettiği faiz gelirlerinin, hesaplanan KVO ile çarpımı sonucu belirlenir.

$$\text{KVO Yansımaları} = (\text{KVO oranı} * \text{Faiz gelirleri tutarı} * \text{Yansıtma oranı})$$

Sermaye Yeterlilik Rasyosu (SYR) Payı

SYR Sermaye Yeterlilik Rasyosu hesaplaması şube bazlı gerçekleştirilip, hesaplama esas dönem itibarı ile belirlenmiş banka bazlı SYR ile mukayesesi yapılır. Banka konsolide SYR oranının altında kalan şube SYR oranları için negatif değerlendirme yansımaları olurken, eşit ve pozitif farklılıklar için ise pozitif yansımaları gerçekleştirilir. Şube bazında sürdürülebilir ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilen fonlamaların ağırlıkları dikkate alınarak değerlendirme yapılır.

Aktif Karlılığı (Return on Assets- ROA) Payı

Bankaların yönetimlerinin etkinliği ölçümlemeye kullandığı en önemli göstergelerden olan aktif karlılığı oranı-ROA (Return on Assets) oluşan kar da varlıkların ne derece etkin kullanıldığını gösterir. Banka yönetiminin kaynakları verimli kullanıp kara dönüştürme yeteneğinin göstergesidir(Karakaş ve Acar, 2022, s:149).

Sürdürülebilir aktif karlılığı (Return on Assets Sustainable) (ROA_s) şube bazlı belirlenip, banka konsolide sürdürülebilir aktif karlılığı ile mukayese edilir. Konsolide ve şube bazlı, sürdürülebilir ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilen fonlamaların ağırlıkları dikkate alınarak değerlendirme yapılır.

$$\text{ROA} = (\text{Net Kar} / \text{Toplam Aktifler}) * 100$$

$$\text{Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler} = K$$

$$\text{Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler} = A$$

$$\text{Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar} = B$$

$$\text{Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler} = F$$

$$\text{Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar} = C$$

$$\text{ROA}_s = [(A+B)-(F+C) / K] * 100$$

Özkaynak Karlılığı (Return on Equity- ROE) Payı

Banka ortaklarının koymuş oldukları sermaye karşılığı elde ettikleri kar'ı gösteren özkaynak karlılığı oranı ROE (Return on Equity), banka yönetimi için karlılığın en önemli göstergelerinden biridir. Kar'ın oluşumunda özkaynakların ne derece etkin kullanıldığının göstergesi niteliğindedir(Karakaş ve Acar, 2022, s:149).

Sürdürülebilir sermaye karlılığı (Return on Equity Sustainable) (ROE_s) şube bazlı belirlenip, banka konsolide sürdürülebilir sermaye karlılığı ile mukayese edilir. Şube bazında sürdürülebilir ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilen fonlamaların ağırlıkları dikkate alınarak değerlendirme yapılır. Değerleme yapılan şube için öz sermaye rakamının tespitinde anahtar gösterge olarak banka toplam aktifleri içindeki şube payı dikkate alınarak hesaplama yapılır.

$$\text{ROE} = (\text{Net Kar} / \text{Öz Sermaye}) * 100$$

$$\text{Öz Sermaye şube payı} = P$$

$$P = (\text{Toplam aktifler içindeki şube payı} \% * \text{Banka öz sermayesi})$$

$$\text{Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler} = A$$

$$\text{Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar} = B$$

$$\text{Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler} = F$$

$$\text{Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar} = C$$

$$\text{ROE}_s = [(A+B)-(F+C) / P] * 100$$

Net Faiz Marjı Payı

Net faiz geliri (Net Interest Income-NII) genellikle toplam gelirin %70'inden fazlasını temsil ettiğinden, FTF farkları (spreadleri) riske göre ayarlanmış performans metriklerinin ve finansal kaynak yönetimi çerçevesinin önemli ve gerekli bir bileşenidir (morssoftware,2023). FTF aracılığıyla banka, geleneksel bankaların en büyük gelir kaynağı olan net faiz marjını daha iyi analiz edebilir ve böylelikle FTF, banka yönetimine hem fon kullanan hem de fon yaratan iş kollarını net faiz marjının tamamıyla kredilendirme fırsatı sunar (Rice ve Kocakulah, 2009, s.17).

Net faiz marjı, faiz gelirleri ile faiz giderleri farkı alınarak (NII) bulunan sonucun toplam aktife oranı ile tespit edilir. Sürdürülebilir net faiz marjı (Net Interest Margin Sustainable) (NIM_s) hesaplamasına konu olan faiz gelir ve gider kalemleri içinde yer alan sürdürülebilirlikle ilişkili kalemler esas alınarak banka geneli konsolide yeşil net faiz marjı hesaplaması yapılır. Aynı mantıkla şube bazlı yeşil net faiz marjı hesaplamaları yapılarak konsolide hesaplama sonucu ile mukayese edilip, bunun üzerinden değerlendirme yapılır.

Sürdürülebilir kredilere ödenen faiz rakamı belirlenirken, kredi kaynağı sendikasyon kredisi gibi faiz ödemesi yapılarak sağlanan bir kaynak ise kredi payı dağıtım anahtarı olarak kullanılıp, toplam krediye ödenen maliyet içindeki kredi payı dahilinde şube payına ait ödenen faiz rakamı tespit edilir.

$$NIM = [(Faiz Gelirleri - Faiz Giderleri) / Toplam Aktifler] * 100$$

$$Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler şube payı = A$$

$$Sürdürülebilir kredilere ödenen faizler şube payı = D$$

$$Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler = K$$

$$NIM_s = [(A - D) / K] * 100$$

Davranışsal FTF

Toplu ya da münferit bazlı sürdürülebilirlik ve dijitalleşmeye yönelik faaliyetler, çalışmalar ve alınan aksiyonlar, konsolide olarak bankanın entegre raporunda yer alarak, bankanın bu alandaki derecesinin pozitif yönde etkileyecektir. Böylelikle, bankanın yeşil ve dijitalleşme çerçevesinden oluşan sürdürülebilirlik değeri çevre dostu ve sürdürülebilir amaçlı tahsis edilen kaynaklara daha uygun maliyetlerle ulaşmasına katkısı olabilecektir. Dolayısıyla sürdürülebilirlik babında gerçekleşen her türlü finansal ya da finansal olmayan faaliyet uygun fon kaynaklarına ulaşmada pozitif fayda yaratabileceği için FTF bazlı değerlendirmede özendirici etkisi olacak ve Davranışsal FTF (FTF_d) başlığı altında, sayısallaştırılıp performansa olumlu yönde etken olarak dahil olacaktır.

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması (SKDM) kapsamında Avrupa Birliği (AB) tarafından getirilen yükümlülük ve bildirim esasları dahilinde bankanın ihracatçı müşterilerinin yazılı ve görsel materyaller ile sürekli bilgilendirmelerinin yapılarak farkındalık oluşumunu sağlayıp, bilinçlendirilerek ilave karbon vergisi ödeme riskini azaltıcı faaliyetlerin desteklenmesi faaliyetleri, davranışsal FTF (FTF_d) için örnek olarak verilebilir.

Davranışsal FTF başlığı altında sürdürülebilirlik ve dijitalleşmeye hizmet eden faaliyetlerin raporlama yapılan dönemler itibarı ile ağırlıklandırılarak konsolide edilmesi ile bankanın yeşil ve dijitalleşme çerçevesinden sürdürülebilirlik değeri tespit edilir.

Şube bazlı yapılacak pay dağıtımında da anahtar gösterge olarak şubelerde gerçekleşen yeşil ve kahverengi statüsünde değerlendirilen kredi büyüklükleri dikkate alınır. Bu büyüklüklerin yanısıra, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik faaliyetleri sonucu bankanın oluşan tahmini sürdürülebilirlik kapasitesinin sayısallaştırılmış hali de kullanılacaktır. Şube bazlı hesaplanacak davranışsal FTF rakamına ait formül aşağıdaki gibidir.

$$Davranışsal FTF Puanı (FTF_d) = ((\text{Şubenin YVO} - \text{Şubenin KVO}) * \text{Bankanın Yeşil ve dijitalleşme çerçevesinden sürdürülebilirlik değeri}) / 1000$$

Örnek Hesaplamalar

Mevduat Kalemi

Hesaplamaya esas teşkil eden örnek banka şubesinin FTF hesaplaması yapılan döneme ait ilgili mevduat kalemlerine ilişkin finansal büyüklüklerinin kanal bazlı dağılımı aşağıdaki Tablo 8'deki gibi olsun.

Tablo 8: Kanal bazlı seçilmiş Mevduat Bilanço rakamları

Bilanço Rakamları-Mevduat										
	Şube		Çağrı Mrk.		ATM		İnternet		Mobil	
Mevduat	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil
Cari-TL	125,000,000	32,000,000	500,000	-	1,200,000	150,000	65,000,000	10,000,000	90,000,000	22,000,000
TL Vadeli-1ay /3Ay	740,000,000	45,000,000	3,500,000	800,000	500,000	-	180,000,000	21,000,000	370,000,000	95,000,000
TL Vadeli-3ay /6Ay	350,000,000	21,000,000	-	-	350,000	-	98,000,000	13,000,000	280,000,000	76,000,000
TL Vadeli-1 yıl üstü	210,000,000	34,000,000	2,100,000	600,000	600,000	200,000	84,000,000	17,500,000	145,000,000	43,000,000
Toplam TL	1,425,000,000	132,000,000	6,100,000	1,400,000	2,650,000	350,000	427,000,000	61,500,000	885,000,000	236,000,000
Cari-USD	1,400,000	250,000	45,000	10,000	12,000	-	740,000	125,000	1,910,000	280,000
USD Vadeli-1ay /3Ay	3,750,000	600,000	125,000	-	-	-	2,450,000	560,000	5,420,000	930,000
USD Vadeli-3ay /6Ay	2,900,000	850,000	95,000	17,000	-	-	1,870,000	410,000	3,740,000	562,000
USD Vadeli-1 yıl üstü	1,890,000	520,000	-	-	-	-	1,380,000	620,000	3,150,000	680,000
Toplam USD	9,940,000	2,220,000	265,000	27,000	12,000	-	6,440,000	1,715,000	14,220,000	2,452,000
Cari-EUR	1,250,000	380,000	124,000	56,000	89,000	-	1,050,000	325,000	1,850,000	478,000
EUR Vadeli-1ay /3Ay	4,650,000	845,000	-	-	-	-	3,874,000	492,000	7,580,000	1,240,000
EUR Vadeli-3ay /6Ay	3,210,000	410,000	-	-	-	-	2,340,000	524,000	4,742,000	540,000
EUR Vadeli-1 yıl üstü	2,350,000	284,000	-	-	-	-	1,940,000	381,000	3,680,000	678,000
Toplam EUR	11,460,000	1,919,000	124,000	56,000	89,000	-	9,204,000	1,722,000	17,852,000	2,936,000

Mevduat kalemi çarpan değerleri tablosu aşağıda Tablo 9'daki gibidir.

Tablo 9: Mevduat kalemi çarpan değerleri

Kanal	Dijital Mevduat Çarpanı (M)	Sürdürülebilir Dijital Mevduat Çarpanı (M+0,10)
Şube	1.00	1.05
Çağrı Merkezi	1.08	1.10
ATM	1.12	1.14
İnternet	1.18	1.20
Mobil	1.22	1.24

Mevduat kalemi için FTF'ye esas değerlendirme oranlarının dijitalleşme ve sürdürülebilirlik bazlı ağırlıklandırılmış oranlarına ait tablo aşağıda Tablo 10'daki gibidir.

Tablo 10: Dijitalleşme ve sürdürülebilirlik bazlı ağırlıklandırılmış mevduat FTF oranları

FTF Oranları -Mevduat çarpanı ile değerlendirilmiş											
	FTF Oranları	Şube %		Çağrı Mrk. %		ATM %		İnternet %		Mobil %	
Mevduat	Yıllık %	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil
Cari-TL	6	6.00	6.30	6.48	6.60	6.72	6.84	7.08	7.20	7.32	7.44
TL Vadeli-1ay /3Ay	37	37.00	38.85	39.96	40.70	41.44	42.18	43.66	44.40	45.14	45.88
TL Vadeli-3ay /6Ay	33	33.00	34.65	35.64	36.30	36.96	37.62	38.94	39.60	40.26	40.92
TL Vadeli-1 yıl üstü	31	31.00	32.55	33.48	34.10	34.72	35.34	36.58	37.20	37.82	38.44
Cari-USD	0.05	0.050	0.053	0.054	0.055	0.056	0.057	0.059	0.060	0.061	0.062
USD Vadeli-1ay /3Ay	0.08	0.080	0.084	0.086	0.088	0.090	0.091	0.094	0.096	0.098	0.099
USD Vadeli-3ay /6Ay	0.08	0.080	0.084	0.086	0.088	0.090	0.091	0.094	0.096	0.098	0.099
USD Vadeli-1 yıl üstü	0.08	0.080	0.084	0.086	0.088	0.090	0.091	0.094	0.096	0.098	0.099
Cari-EUR	0.03	0.030	0.032	0.032	0.033	0.034	0.034	0.035	0.036	0.037	0.037
EUR Vadeli-1ay /3Ay	0.05	0.050	0.053	0.054	0.055	0.056	0.057	0.059	0.060	0.061	0.062
EUR Vadeli-3ay /6Ay	0.05	0.050	0.053	0.054	0.055	0.056	0.057	0.059	0.060	0.061	0.062
EUR Vadeli-1 yıl üstü	0.05	0.050	0.053	0.054	0.055	0.056	0.057	0.059	0.060	0.061	0.062

Belirlenmiş FTF oranları üzerinden mevduat bilanço rakamları için hesaplanan FTF rakamları Tablo 11'de aşağıdaki gibi olur.

Tablo 11: Hesaplanan FTF Rakamları – Mevduat

Hesaplanan FTF Rakamları-Mevduat										
Mevduat	Şube		Çağrı Mrk.		ATM		İnternet		Mobil	
	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil
Cari-TL	616,438.36	165,698.63	2,663.01	-	6,627.95	843.29	378,246.58	59,178.08	541,479.45	134,531.51
TL Vadeli-1ay /3Ay	22,504,109.59	1,436,917.81	114,953.42	26,761.64	17,030.14	-	6,459,287.67	766,356.16	13,727,506.85	3,582,410.96
TL Vadeli-3ay /6Ay	9,493,150.68	598,068.49	-	-	10,632.33	-	3,136,536.99	423,123.29	9,265,315.07	2,556,098.63
TL Vadeli-1 yıl üstü	5,350,684.93	909,616.44	57,787.40	16,816.44	17,122.19	5,809.32	2,525,523.29	535,068.49	4,507,315.07	1,358,564.38
Toplam TL	37,964,383.56	3,110,301.37	175,403.84	43,578.08	51,412.60	6,652.60	12,499,594.52	1,783,726.03	28,041,616.44	7,631,605.48
Cari-USD	57.53	10.79	2.00	0.45	0.55	-	35.88	6.16	95.76	14.27
USD Vadeli-1ay /3Ay	246.58	41.42	8.88	-	-	-	190.09	44.19	434.79	75.83
USD Vadeli-3ay /6Ay	190.68	58.68	6.75	1.23	-	-	145.09	32.35	300.02	45.82
USD Vadeli-1 yıl üstü	124.27	35.90	-	-	-	-	107.07	48.92	252.69	55.44
Toplam USD	619.07	146.80	17.62	1.68	0.55	-	478.14	131.62	1,083.26	191.36
Cari-EUR	30.82	9.84	3.30	1.52	2.46	-	30.55	9.62	55.65	14.62
EUR Vadeli-1ay /3Ay	191.10	36.46	-	-	-	-	187.86	24.26	380.04	63.19
EUR Vadeli-3ay /6Ay	131.92	17.69	-	-	-	-	113.47	25.84	237.75	27.52
EUR Vadeli-1 yıl üstü	96.58	12.25	-	-	-	-	94.08	18.79	184.50	34.55
Toplam EUR	450.41	76.25	3.30	1.52	2.46	-	425.96	78.51	857.94	139.87

Yabancı Para (YP) mevduat rakamlarına ait FTF hesaplamalarının TL karşılıklarının hesaplandığı ve TL ve YP mevduat FTF rakamlarının TL cinsinden ifade edildiği toplam bilgiler aşağıda Tablo 12’de yer almaktadır. (1 USD: 36,5 TL, 1 EUR: 38 TL kur değeri üzerinden hesaplanmıştır.)

Tablo 12: Hesaplanan YP Mevduat FTF Rakamları TL karşılıkları

YP Mevduat FTF rakamları TL karşılıkları										
	Şube		Çağrı Mrk.		ATM		İnternet		Mobil	
	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil	Normal	Yeşil
Cari-USD	2,100.00	393.75	72.90	16.50	20.16	-	1,309.80	225.00	3,495.30	520.80
USD Vadeli-1ay /3Ay	9,000.00	1,512.00	324.00	-	-	-	6,938.40	1,612.80	15,869.76	2,767.68
USD Vadeli-3ay /6Ay	6,960.00	2,142.00	246.24	44.88	-	-	5,295.84	1,180.80	10,950.72	1,672.51
USD Vadeli-1 yıl üstü	4,536.00	1,310.40	-	-	-	-	3,908.16	1,785.60	9,223.20	2,023.68
Toplam USD	22,596.00	5,358.15	643.14	61.38	20.16	-	17,452.20	4,804.20	39,538.98	6,984.67
Cari-EUR	1,171.23	373.86	125.48	57.72	93.40	-	1,160.93	365.42	2,114.78	555.37
EUR Vadeli-1ay /3Ay	7,261.64	1,385.57	-	-	-	-	7,138.77	921.99	14,441.46	2,401.18
EUR Vadeli-3ay /6Ay	5,012.88	672.29	-	-	-	-	4,312.01	981.96	9,034.48	1,045.68
EUR Vadeli-1 yıl üstü	3,669.86	465.68	-	-	-	-	3,574.92	713.98	7,011.16	1,312.91
Toplam EUR	17,115.62	2,897.40	125.48	57.72	93.40	-	16,186.63	2,983.36	32,601.88	5,315.14
			1 USD	36.5	1 EUR	38				
TL+YP toplam FTF	38,004,095	3,118,557	176,172	43,697	51,526	6,653	12,533,233	1,791,514	28,113,757	7,643,905

Krediler Kalemi

Hesaplamaya esas teşkil eden örnek banka şubesinin FTF hesaplaması yapılan döneme ait ilgili kredi kalemlerine ilişkin örnek finansal büyüklüklerinin kanal bazlı dağılımı Tablo 13’de aşağıdaki gibidir.

Tablo 13: Kanal bazlı seçilmiş Kredi Bilanço rakamları

Bilanço Rakamları-Kredi												
Kredi	Şube			Çağrı Mrk.			ATM			İnternet		
	Normal	Yeşil	Kahverenk	Normal	Yeşil	Kahverenk	Normal	Yeşil	Kahverenk	Normal	Yeşil	Kahverenk
TL Kısa Vadeli	370,000,000	28,000,000	35,000,000	450,000	280,000	370,000	670,000	340,000	260,000	18,000,000	8,500,000	4,800,000
TL Orta Vadeli	540,000,000	85,000,000	65,000,000	980,000	560,000	-	820,000	470,000	370,000	21,000,000	11,250,000	7,600,000
TL Uzun Vadeli	650,000,000	124,000,000	162,000,000	-	-	-	-	-	-	39,000,000	23,000,000	11,800,000
Toplam	1,560,000,000	237,000,000	262,000,000	1,430,000	840,000	370,000	1,490,000	810,000	630,000	78,000,000	42,750,000	24,200,000
				97,000,000	60,500,000	25,500,000						

Kredi kalemi çarpan değerleri tablosu aşağıda Tablo 14’deki gibidir.

Tablo 14: Dijitalleşme ve sürdürülebilirlik bazlı ağırlıklandırılmış kredi çarpan değerleri

Kredi Çarpan Değerleri (Dijital ve Sürdürülebilirlik bazlı)												
Kredi	Şube %			Çağrı Mrk. %			ATM %			İnternet %		
	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi
TL Kısa Vadeli	1.000	0.977	1.023	1.000	0.977	1.023	1.000	0.977	1.023	1.000	0.976	1.048
TL Orta Vadeli	1.000	0.974	1.026	1.000	0.973	1.027	1.000	0.973	1.027	1.000	0.972	1.056
TL Uzun Vadeli	1.000	0.971	1.029	1.000	0.971	1.029	1.000	0.971	1.029	1.000	0.970	1.061

Kredi kalemi için FTF’ye esas değerlendirme oranlarının dijitalleşme ve sürdürülebilirlik bazlı ağırlıklandırılmış oranlarına ait tablo aşağıda Tablo 15’deki gibidir.

Tablo 15: Dijitalleşme ve Sürdürülebilirlik Bazlı Ağırlıklandırılmış Kredi FTF oranları

FTF Oranları -Kredi çarpanı ile değerlendirilmiş															
Kredi	Şube %			Çağrı Mrk. %			ATM %			İnternet %			Mobil %		
	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi
TL Kısa Vadeli	44.00	43.00	45.00	43.00	42.00	44.00	43.00	42.00	44.00	42.00	41.00	44.00	41.50	40.00	43.00
TL Orta Vadeli	38.00	37.00	39.00	37.00	36.00	38.00	37.00	36.00	38.00	36.00	35.00	38.00	35.50	35.00	37.00
TL Uzun Vadeli	35.00	34.00	36.00	34.00	33.00	35.00	34.00	33.00	35.00	33.00	32.00	35.00	32.50	32.00	34.00

Belirlenmiş FTF oranları üzerinden kredi bilanço rakamları için hesaplanan FTF rakamları aşağıda Tablo 16'daki gibidir.

Tablo 16: Hesaplanan FTF Rakamları – Kredi

Hesaplanan FTF Rakamları															
Kredi	Şube			Çağrı Mrk.			ATM			İnternet			Mobil		
	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi
TL Kısa Vadeli	13,566,667	1,003,333	1,312,500	16,125	9,800	13,567	24,008	11,900	9,533	630,000	290,417	176,000	1,037,500	566,667	286,667
TL Orta Vadeli	17,100,000	2,620,833	2,112,500	30,217	16,800	-	25,283	14,100	11,717	630,000	328,125	240,667	739,583	364,583	185,000
TL Uzun Vadeli	18,958,333	3,513,333	4,860,000	-	-	-	-	-	-	1,072,500	613,333	344,167	1,137,500	826,667	325,833
Toplam	49,625,000	7,137,500	8,285,000	46,342	26,600	13,567	49,292	26,000	21,250	2,332,500	1,231,875	760,833	2,914,583	1,757,917	797,500

Şube tarafında kullanılan krediler payı için ödenen faiz ve komisyon giderlerinin yanında alınan faiz ve komisyonların vade ve sürdürülebilirlik bazlı dağılımına ait tablo aşağıda Tablo 17'deki gibidir.

Tablo 17: Krediler İçin Alınan ve Ödenen Faiz Ve Komisyonlar

Yeşil Kredi	Alınan Faizler			Alınan Komisyonlar			Ödenen Faizler (Şube Payı)			Ödenen Komisyonlar (Şube payı)		
	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi	Normal	Yeşil	Kahverengi
TL Kısa Vadeli	21,500,000	7,450,000	5,200,000	2,950,000	780,000	650,000	13,870,000	4,820,000	2,650,000	1,130,000	320,000	260,000
TL Orta Vadeli	32,000,000	5,420,000	4,950,000	3,840,000	910,000	850,000	17,140,000	3,230,000	3,120,000	2,140,000	587,000	430,000
TL Uzun Vadeli	47,650,000	8,740,000	7,360,000	5,100,000	1,740,000	1,120,000	32,600,000	4,100,000	5,280,000	3,040,000	670,000	565,000
Toplam	101,150,000	21,610,000	17,510,000	11,890,000	3,430,000	2,620,000	63,610,000	13,330,000	9,870,000	6,310,000	1,577,000	1,255,000

Oran ve Rasyolar

Örnek hesaplama için atanan değerler bazında oran ve rasyolara ait formülasyon ve hesaplamalar başlıkları altında yer almaktadır.

Yeşil varlık oranı,

$$YVO = (\text{Şube sürdürülebilir ekonomiye katkı sağlayan varlıkları} / \text{Şube toplam varlıkları})$$

$$YVO \text{ Yansıması} = (YVO \text{ oranı} * \text{Faiz gelirleri tutarı} * \text{Yansıtma oranı})$$

Şube sürdürülebilir ekonomiye katkı sağlayan varlıkları	341,900,000
Şube toplam varlıkları	2,392,520,000
YVO	14.29%
Faiz gelirleri tutarı (Yeşil)	21,610,000
Yansıtma oranı	2.5%
YVO Yansıması	77,204

Kahverengi varlık oranı,

$$KVO = (\text{Şube sürdürülebilir ekonomiye uygun olmayan varlıkları} / \text{Şube toplam varlıkları})$$

$$KVO \text{ Yansıması} = (KVO \text{ oranı} * \text{Faiz gelirleri tutarı} * \text{Yansıtma oranı})$$

Şube sürdürülebilir ekonomiye uygun olmayan varlıkları	312,700,000
Şube toplam varlıkları	2,392,520,000
KVO	13.07%
Faiz gelirleri tutarı (Kahverengi)	17,510,000
Yansıtma oranı	3.2%
KVO Yansıması	- 73,233

SYR Oranı payı,

SYR Payı

Banka Sermaye miktarı	S
Şube SYR Oranı	S1
Banka SYR oranı	S2
$S1 > S2 \implies$	$[(S1-S2)*S]/1000$ Pozitif
$S1 < S2 \implies$	$[(S2-S1)*S]/1000$ Negatif
$S1 = S2 \implies$	Nötr

SYR Payı

Banka Sermaye miktarı - TL	15,000,000,000
Şube SYR Oranı	13.27%
Banka SYR oranı	12.65%
$S1 > S2 \implies$	$[(S1-S2)*S]/1000$ 93,000

ROAs Sürdürülebilir Aktif Karlılığı Oranı payı,

Şube bazlı ROAs;

Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler	K
Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler	A
Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar	B
Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler	F
Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar	C
$ROA_s = [(A+B)-(F+C) / K] * 100$	

Şube bazlı ROAs;

Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler	341,900,000
Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler	21,610,000
Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar	3,430,000
Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler	13,330,000
Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar	1,577,000
ROA_s	2.96%

ROEs Sürdürülebilir Sermaye Karlılığı Oranı payı,

Şube bazlı ROEs;

Öz Sermaye şube payı	P
$P = (\text{Toplam aktifler içindeki şube payı \%} * \text{Banka öz sermayesi})$	
Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler	A
Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar	B
Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler	F
Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar	C
$ROE_s = [(A+B)-(F+C) / P] * 100$	

Şube bazlı ROEs;

Öz Sermaye şube payı (P)	
Toplam aktifler içindeki şube payı %	2.15%
Banka öz sermayesi	15,000,000,000
$P = (\text{Toplam aktifler içindeki şube payı \%} * \text{Banka öz sermayesi})$	322,500,000
Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler	21,610,000
Sürdürülebilir kredilerden alınan hizmet ve komisyonlar	3,430,000
Sürdürülebilir kredi kaynakları için ödenen faizler	13,330,000
Sürdürülebilir krediler için ödenen hizmet ve komisyonlar	1,577,000
ROE _s	3.14%

NIMs Sürdürülebilir Net Faiz Marjı payı,

Şube bazlı;

Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler şube payı	A
Sürdürülebilir kredilere ödenen faizler şube payı	D
Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler	K
$NIM_s = [(A - D) / K] * 100$	

Sürdürülebilir kredilerden alınan faizler şube payı	21,610,000
Sürdürülebilir kredilere ödenen faizler şube payı	13,330,000
Sürdürülebilir ilkelerine uygun aktifler	341,900,000
NIM _s	2.42%

FTFd Davranışsal FTF payı,

Şube bazlı;

Şubenin YVO	Y
Şubenin KVO	K
Bankanın Yeşil ve dijitalleşme çerçevesinden sürdürülebilirlik değeri	D
$FTF_d = ((Y - K) * D) / 1000$	

Şubenin YVO	14.29%
Şubenin KVO	13.07%
Bankanın Yeşil ve dijitalleşme çerçevesinden sürdürülebilirlik değeri	3,700,000,000
FTF _d	45,157

FTF Karnesi,

FTF hesaplamaları, oran (rasyo) ve tutar yansımaları hesaplamaları sonrası şube rakamlarından oluşan şube karnesi aşağıdaki gibidir.

FTF KARNESİ**Kanal Bazlı FTF (Kaynak/Kullanım) rakamları**

	Şube	Çağrı Merkezi	ATM	İnternet	Mobil	Toplam
Mevduat-Normal	38,004,095	176,172	51,526	12,533,233	28,113,757	78,878,784
Mevduat -Yeşil	3,118,557	43,697	6,653	1,791,514	7,643,905	12,604,326
Mevduat -Toplam	41,122,652	219,870	58,179	14,324,747	35,757,663	91,483,110
Kred-Normal	49,625,000	46,342	49,292	2,332,500	2,914,583	54,967,717
Kred-Yeşil	7,137,500	26,600	26,000	1,231,875	1,757,917	10,179,892
Kred-Kahverengi	8,285,000	13,567	21,250	760,833	797,500	9,878,150
Kred-Toplam	65,047,500	86,508	96,542	4,325,208	5,470,000	75,025,758
Tutar Yansımaları		Olgunluk Seviyesi				
YVO Yansıması	77,204	12	Şube yeşil varlık oranı yansıması			
KVO Yansıması	- 73,233	23	Şube kahverengi varlık oranı yansıması			
SYR Payı	93,000	19	Şube sermaye yeterlilik rasyosu yansıması			
FTF _d	45,157	14	Şube davranışsal FTF rakamı			
Rasyo Yansımaları		Olgunluk Seviyesi				
ROE _s	3.14%	9	Sürdürülebilir Öz sermaye karlılığı yansıması			
ROA _s	2.96%	15	Sürdürülebilir Aktif Karlılığı yansıması			
NIM _s	2.42%	13	Sürdürülebilir Net Faiz Marjı			

Olgunluk Seviyeleri, değerlendirme yapılan kalemin banka büyüklüğü dahilindeki sıralamadaki yerini gösterir. Örneğin banka için konsolide olarak belirlenmiş ROAs değerinin altında ya da üstünde bir değere sahip olma durumuna göre yapılan sıralamada şubenin bulunduğu konumdur.

Muhasebe Kayıtları

FTF işlemleri sonucu hesaplanan gelir/gider rakamlarının muhasebe kayıtları için kullanılacak muhasebe hesap kodları Türk Lirası (TL) ve Yabancı Para (YP) ayrı ayrı aşağıdaki gibi kaynak ve kanal bazlı detaylandırılabilir.

Gelir işlemleri için;

592- Şubelerden Alınan Gelirler – TP	593- Şubelerden Alınan Gelirler – YP
59200-Normal	59300-Normal
5920000-Şube kanalı	5930000-Şube kanalı
5920001-Çağrı Merkezi	5930001-Çağrı Merkezi
5920002-ATM	5930002-ATM
5920003-İnternet	5930003-İnternet
5920004-Mobil	5930004-Mobil
59201-Yeşil	59301-Yeşil
5920100-Şube kanalı	5930100-Şube kanalı
5920101-Çağrı Merkezi	5930101-Çağrı Merkezi
5920102-ATM	5930102-ATM
5920103-İnternet	5930103-İnternet
5920104-Mobil	5930104-Mobil
59202-Kahverengi	59302-Kahverengi
5920200-Şube kanalı	5930200-Şube kanalı
5920201-Çağrı Merkezi	5930201-Çağrı Merkezi
5920202-ATM	5930202-ATM
5920203-İnternet	5930203-İnternet
5920204-Mobil	5930204-Mobil

Gider İşlemleri için;

692- Şubelere Verilen Giderler – TP	693- Şubelere Verilen Giderler – YP
69200-Normal	69300-Normal
6920000-Şube kanalı	6930000-Şube kanalı
6920001-Çağrı Merkezi	6930001-Çağrı Merkezi
6920002-ATM	6930002-ATM
6920003-İnternet	6930003-İnternet
6920004-Mobil	6930004-Mobil
69201-Yeşil	69301-Yeşil
6920100-Şube kanalı	6930100-Şube kanalı
6920101-Çağrı Merkezi	6930101-Çağrı Merkezi
6920102-ATM	6930102-ATM
6920103-İnternet	6930103-İnternet
6920104-Mobil	6930104-Mobil
69202-Kahverengi	69302-Kahverengi
6920200-Şube kanalı	6930200-Şube kanalı
6920201-Çağrı Merkezi	6930201-Çağrı Merkezi
6920202-ATM	6930202-ATM
6920203-İnternet	6930203-İnternet
6920204-Mobil	6930204-Mobil

Şube Gelir Kayıtları

Şubeler toplamış oldukları fonu hazineye devrettiğinde, geçerli FTF oranları üzerinden gelir elde ederken, söz konusu işlemin gider kaydı hazine adına muhasebeleştirilir. Şube adına düzenlenecek FTF TL Mevduat gelir payı muhasebe fişleri para cinsi (Pcn) bazlı aşağıdaki gibi oluşur. Normal statüdeki TL mevduatın kanal bazlı FTF rakamları belirlenmesinde örnek hesaplama tablolarında oluşan veriler kullanılmıştır.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Normal Mevduat gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)	78,732,410.96	TL		
5920000- Normal Şube kanalı			37,964,383.56	TL
5920001- Normal Çağrı Merkezi			175,403.84	TL
5920002- Normal ATM			51,412.60	TL
5920003- Normal İnternet			12,499,594.52	TL
5920004- Normal Mobil			28,041,616.44	TL
Toplam	78,732,410.96	TL	78,732,410.96	TL

Sürdürülebilirlik kapsamında yeşil statüsündeki TL mevduatın kanal bazlı FTF hesaplaması.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil Mevduat gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)	12,575,863.56	TL		
5920100- Yeşil Şube kanalı			3,110,301.37	TL
5920101- Yeşil Çağrı Merkezi			43,578.08	TL
5920102- Yeşil ATM			6,652.60	TL
5920103- Yeşil İnternet			1,783,726.03	TL
5920104- Yeşil Mobil			7,631,605.48	TL
Toplam	12,575,863.56	TL	12,575,863.56	TL

Şube adına düzenlenecek FTF YP Mevduat gelir payı muhasebe fişleri. Normal statüdeki YP mevduatın kanal bazlı FTF hesaplaması (TL karşılıkları).

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Normal YP Mevduat gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)	146,373.48	TL		
5930000- Normal Şube kanalı			39,711.62	TL
5930001- Normal Çağrı Merkezi			768.62	TL
5930002- Normal ATM			113.56	TL
5930003- Normal İnternet			33,638.83	TL
5930004- Normal Mobil			72,140.86	TL
Toplam	146,373.48	TL	146,373.48	TL

Sürdürülebilirlik kapsamında yeşil statüsündeki YP mevduatın kanal bazlı FTF hesaplaması.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil YP Mevduat gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari -TL(Hazine)	28,462.02	TL		
5930100- Yeşil Şube kanalı			8,255.55	TL
5930101- Yeşil Çağrı Merkezi			119.10	TL
5930103- Yeşil İnternet			7,787.56	TL
5930104- Yeşil Mobil			12,299.81	TL
Toplam	28,462.02	TL	28,462.02	TL

Hazine Gider Kayıtları

Şube adına düzenlenen FTF TL Mevduat gelir payı muhasebe kayıtlarına karşılık, hazine adına düzenlenecek karşı taraf gider muhasebe kayıtları da normal ve yeşil statüsünde kanal bazlı aşağıda gibi olacaktır.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: Şube FTF Normal Mevduat gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6920000- Normal Şube kanalı	37,964,383.56	TL		
6920001- Normal Çağrı Merkezi	175,403.84	TL		
6920002- Normal ATM	51,412.60	TL		
6920003- Normal İnternet	12,499,594.52	TL		
6920004- Normal Mobil	28,041,616.44	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)			78,732,410.96	TL
Toplam	78,732,410.96	TL	78,732,410.96	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil Mevduat gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6920100- Yeşil Şube kanalı	3,110,301.37	TL		
6920101- Yeşil Çağrı Merkezi	43,578.08	TL		
6920102- Yeşil ATM	6,652.60	TL		
6920103- Yeşil İnternet	1,783,726.03	TL		
6920104- Yeşil Mobil	7,631,605.48	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)			12,575,863.56	TL
Toplam	12,575,863.56	TL	12,575,863.56	TL

Şube adına düzenlenen FTF YP Mevduat gelir payı muhasebe kayıtlarına karşılık, hazine adına düzenlenecek karşı taraf gider muhasebe kayıtları da normal ve yeşil statüsünde kanal bazlı aşağıda gibi olacaktır.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Normal YP Mevduat gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6930000- Normal Şube kanalı	39,711.62	TL		
6930001- Normal Çağrı Merkezi	768.62	TL		
6930002- Normal ATM	113.56	TL		
6930003- Normal İnternet	33,638.83	TL		
6930004- Normal Mobil	72,140.86	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)			146,373.48	TL
Toplam	146,373.48	TL	146,373.48	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil YP Mevduat gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6930100- Yeşil Şube kanalı	8,255.55	TL		
6930101- Yeşil Çağrı Merkezi	119.10	TL		
6930103- Yeşil İnternet	7,787.56	TL		
6930104- Yeşil Mobil	12,299.81	TL		
29000- Şubeler Cari -TL(İlgili Şube)			28,462.02	TL
Toplam	28,462.02	TL	28,462.02	TL

Şube Gider Kayıtları

Şubeler kullandıracakları fon karşılığı hazine'den devir aldıkları fon karşılığı geçerli FTF oranları üzerinden gider ödemesi yaparken, söz konusu işlemin gelir kaydı hazine adına muhasebeleştirilir. Şube adına düzenlenecek FTF TL Kredi gider payı muhasebe fişleri, Normal, Yeşil ve Kahverengi statüdeki TL kredinin kanal bazlı FTF muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Normal Kredi gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6920000-Şube kanalı	49,625,000	TL		
6920001-Çağrı Merkezi	46,342	TL		
6920002-ATM	49,292	TL		
6920003-İnternet	2,332,500	TL		
6920004-Mobil	2,914,583	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)			54,967,717	TL
Toplam	54,967,717	TL	54,967,717	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil Kredi gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6920100-Şube kanalı	7,137,500	TL		
6920101-Çağrı Merkezi	26,600	TL		
6920102-ATM	26,000	TL		

6920103-İnternet	1,231,875	TL		
6920104-Mobil	1,757,917	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)			10,179,892	TL
Toplam	10,179,892	TL	10,179,892	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Kahverengi Kredi gider işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
6920200-Şube kanalı	8,285,000	TL		
6920201-Çağrı Merkezi	13,567	TL		
6920202-ATM	21,250	TL		
6920203-İnternet	760,833	TL		
6920204-Mobil	797,500	TL		
29000- Şubeler Cari-TL (Hazine)			9,878,150	TL
Toplam	9,878,150	TL	9,878,150	TL

Hazine Gelir Kayıtları

Şube adına düzenlenen FTF TL Kredi gider payı muhasebe kayıtlarına karşılık, hazine adına düzenlenecek karşı taraf gelir muhasebe kayıtları da normal, yeşil ve kahverengi statüsünde kanal bazlı aşağıda gibi olacaktır.

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Normal Kredi gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)	54,967,717	TL		
5920000-Şube kanalı			49,625,000	TL
5920001-Çağrı Merkezi			46,342	TL
5920002-ATM			49,292	TL
5920003-İnternet			2,332,500	TL
5920004-Mobil			2,914,583	TL
Toplam	54,967,717	TL	54,967,717	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Yeşil Kredi gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)	10,179,892	TL		
5920100-Şube kanalı			7,137,500	TL
5920101-Çağrı Merkezi			26,600	TL
5920102-ATM			26,000	TL
5920103-İnternet			1,231,875	TL
5920104-Mobil			1,757,917	TL
Toplam	10,179,892	TL	10,179,892	TL

Tarih - Fiş No:...../...../..... -	Borç		Alacak	
Açıklama: FTF Kahverengi Kredi gelir işlemi	Tutar	Pcn	Tutar	Pcn
29000- Şubeler Cari-TL (İlgili Şube)	9,878,150	TL		
5920200-Şube kanalı		TL	8,285,000	
5920201-Çağrı Merkezi		TL	13,567	
5920202-ATM		TL	21,250	
5920203-İnternet		TL	760,833	
5920204-Mobil			797,500	TL
Toplam	9,878,150	TL	9,878,150	TL

8.Sonuç

Rasyolarla desteklenen FTF yaklaşımı hem dijital hem de sürdürülebilirlik perspektifinden farklı kriterler altında değerlendirilerek, klasik FTF yaklaşımına farklı bakış açısı getirip, banka şubelerini ayrı birer bankaymış gibi değerlendirme ve müstakil olarak ölçümleme imkanı vermektedir.

Finansal büyüklüklerin, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirmelerinin detay bazlı gerçekleştirilmesi, kapsamlı bir FTF raporunun oluşumunu sağlayacaktır. Bu durum, hem fon yöneticilerinin hem de adına değerlendirme yapılan kar merkezlerinin, varlık ve yükümlülük üretme fonksiyonları dahilinde göreceli katkılarının sayısallaştırılıp, objektif olarak ölçülüp, sınıflandırılmalarına imkan vermektedir. FTF değerlendirmeleri sonrasında münferit ve konsolide bazlı bilanço Kar / Zarar performansının optimize edilmesine yönelik sürdürülebilirlik ve dijitalleşme mecralarında oluşan büyüklüklerin ne kadar etkili olduğu, katkılarına ait durum net olarak ortaya konmaktadır.

Bankacılık alanında spesifik bir konu olarak yayın sayısı kısıtlı olan Fon Transfer Fiyatlaması uygulaması, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirilerek, sürece farklı bir yorum getirilmiş, seçilmiş rasyolarla da katkı seviyeleri ölçeklenmiştir.

İlerleyen dönemlerde konu ile ilgili yapılacak akademik çalışmalarda, sürdürülebilirlik ve dijitalleşme etkisi ile bankalarda uygulamaya geçen ürün ve hizmetler ile FTF süreci zenginleştirilip, ilave finansal oranlar ile güçlendirilerek, kar merkezlerinin konsolide değerlendirmelere olan katkı ve etkileri daha detay seviyede ölçümlemesine yönelik yeni yaklaşımlar sunulması beklenmektedir.

Kaynaklar

- Acı, E.Y., Kuşçu, R.A. ve Sezgin, F.H. (2023). İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Finans, Çağlayan Kitapevi.
- Akbaş, F. (2023). Katılım Bankalarının Kârlılığı Üzerinde Sürdürülebilirlik Performanslarının Etkisi: Panel Veri ile Türkiye Üzerine Bir Uygulama, Selçuk Üniversitesi Sosyal bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, Cilt:26, Sayı:1, ss:83-94
- Arslan, S., Elitaş, C. (2024). Sürdürülebilir Yeşil Bankacılık Ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt.9 Sayı.3, ISSN : 2602 – 2486
- Arslan, Z., Yağcılar, G.G. (2023). Sürdürülebilir Finans Kapsamında Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetim (ESG) ile Banka Karlılığı Arasındaki İlişki Üzerine Uluslararası Bir Araştırma, Vizyoner Dergisi, Cilt:14, Sayı:40, 1236-1263
- Atukalp, M.E., (2024). Yeşil Bankacılık Uygulamalarının Banka Karlılığına Etkisi, Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 2024; 10(3): 376-386
- Bakırtaş, T., Ustaömer, K. (2019). Türkiye'nin Bankacılık Sektöründe Dijitalleşme Olgusu, Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi Cilt/Vol:3, Sayı/Issue:1, ss: 1-24
- BDDK, (2024). Yeşil Varlık Oranı Hakkında Tebliğ Taslağı, <https://www.bddk.gov.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1195>, (Erişim Tarihi: 25.02.2025)

- Deloitte. (2024). Designing a best in class fund transfer pricing(FTP), <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/sg/Documents/cxo-programs/sea-cxo-fund-transfer-pricing-framework.pdf>, (Erişim Tarihi:04.02.2025)
- Durmuş.H. (2023). Dijital Dönüşümün Finans Sektöründeki Rolü, Dijitalleşmenin Finans Sektörüne Getirdiği Yenilikler, Özgür Yayınları.
- Hasırcı, I., Zeybek, F., ve Akgül, V. (2024) Bankacılık Sektöründe Çevresel Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Yeşil Performans Üzerindeki Etkisinde Dönüşümcü Liderliğin Rolü. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(4). 958-975. <http://doi.org/10.25287/ohuibf.1510908>.
- Kalaycı, M. ve Cevherli, F. (2024). Katılım Bankacılığı ve Sürdürülebilirlik: Finansal Dönüşümde İkili Etki. MAKU SOBED, (39), 135-150. <https://doi.org/10.20875/makusobed.1468591>
- Karakaş, A. ve Acar, M. (2022). Ticari Bankalarda Likidite ve Kârlılık İlişkisi: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Uygulama, BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi, 16, (2), 139-171
- Karaş, Z. (2024). Türk Bankacılık Sektöründeki Yeşil Finans Uygulamalarının Analizi. Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi, 9 (2), 289-302. Doi: <https://doi.org/10.58648/inciss.1562413>
- Morssoftware. (2023).Funds Transfer Pricing-What is it and why it is important for banks. FTP and profitability management. <https://morssoftware.com/funds-transfer-pricing-what-is-it-and-why-it-is-important-for-banks/>, (Erişim Tarihi:04.02.2025)
- Rice, J.D. and Kocakulah, M.C. (2009). Funds Transfer Pricing: A Management Accounting Approach within the Banking Industry, Journal of Performance Management; Atlanta, 22, (2), 17-26.
- Saidane, D. and Abdallah, S.B. (2020). 'Sustainability and Financial Stability: Evidence from European Banks, Economics Bulletin, Volume 40, Issue 2, pages 1769-1780
- Tagtekin, T. Ünkeya,G. (2023). Banka İçinde Bankacılık; Bankalarda Fon Transfer Fiyatlandırma Sisteminin Temelleri, Katılım Bankası Uygulaması ve Sonuçların Finansal Tablolarda Gösterimi, Mali Çözüm Dergisi, 33(178), 913-946
- TBB-Türkiye Bankalar Birliği, Banka ve Sektör Bilgileri, <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi:03.01.2025)
- Terzioğlu, M.K., Temelli, S., Yaşar, A.,Demir, Ö.(2023). Bankacılık Sektöründe Finansal Ve Çevresel Performansların Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri İle Karşılaştırılması, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 25
- Tumasyan, H. (2012). Revisiting Funds Transfer Pricing, SSRN Electronic Journal, <https://ssrn.com/abstract=2257081>, 3
- Uzden K., Bozkurt, Ö. (2023). Türkiye’de Faaliyet Gösteren Bankaların Sürdürülebilirlik Faaliyetlerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma, Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi, Doi: 10.54993/syad.1320979
- Worldbank, 2022. Unlocking Green Finance In Turkey, <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/861f626e-c40b-40f1-bd14-9f3cea7c202/content>, (Erişim Tarihi:03.01.2025)
- Yazıcı, R. (2022). Türkiye’deki İşletmelerin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Sürecinde Bankacılık Sektörünün Rolü, The Journal of International Scientific Researches, 8(1), 31-45.
- Yılmaz, F. (2024). Yeşil İnovasyon Uygulamaları Açısından Bankacılık Sektörü, İstanbul Ticaret Üniversitesi Giriřimcilik Dergisi (e-ISSN: 2717-7416) Cilt:7 Sayı:14, s:22-50.